

Kontrollavdelningen
Jordbrukskemiska enhetenPvm/Datum/Date
11.3.2009Dnro/Dnr/DNr
2023/0405/2009

Åtgärdsanvisning till fraktblandare, fodertransportörer och gårdsbruksenheter för att förhindra spridningen av salmonella

Salmonella (*S. Tennessee*) har påträffats i **höns- och svinfoder** som tillverkats av Foderraisio Ab. Enligt den information som finns för tillfället är riskfodren hönskoncentratet Kanatiiviste-Herkku, kombinationskoncentratet Yhdistelmä-tiiviste, koncentratet Mami-Tiiviste, Mami-Herkku super, halvkoncentratet Super-Mami, Sian-Herkku Tiiviste, kycklingfodret Poikas-Herkku, Kanavilja-Herkku och Kana-Herkku Profit, och de är tillverkade under perioden 15.1 - 10.3.2009. Evira har förbjudit tillverkningen och utsläppandet på marknaden av Foderraisios ovan nämnda foder. Fodren har tillverkats i Foderraisio Ab:s fabrik i Reso. I mån av möjlighet försöker Foderraisio dra tillbaka de misstänkta fodren från gårdarna. Foderraisio kan kontaktas vad gäller kostnader som hör samman med fallet.

Fraktblandare

Om ovan nämnda foder har förmedlats till gårdarna eller om någon av kundgårdarna har använt sig av dessa foder måste utrustningen för fodertillverkning rengöras grundligt och desinfekteras. För tvätt och desinfektion kan man i regel använda sådana tvätt- och desinfektionsmedel (t.ex. Virkon Advanced) som används normalt. När det gäller desinfektionsmedlet måste man se till att det har effekt mot salmonella. I oklara fall kan saken säkerställas hos den som tillverkar/marknadsför desinfektionsmedlet. Om preparatet inte är färdigt att användas ska brukslösningen blandas till så att koncentrationen är den högsta tillåtna. Det är också viktigt att låta tvätt- eller desinfektionsmedlen verka på ytorna minst 15 minuter. Desinfektionsmedlet sprids alltid på en ren och torr yta. Det rekommenderas att fraktblandningsutrustningen tvättas en gång i veckan, helst som avslutning på arbetsveckan, så att utrustningen blir torr. Därefter desinfekteras de torra ytorna varefter man tar strykprover från ytorna av t.ex. insugningsrör, utloppsrör och blandningsbehållare (ETT:s anvisning Pintapuhtausnäytteenotto <http://www.ett.fi/index.php?ryhma=31>). Tills vidare rekommenderas att utrustningen gasas efter varje fodertillverkningsdag (t.ex. med Teflex).

För tagandet av ytstrykprover kan man begära sterila kompresser från det laboratorium som använts för egenkontrollen. Alla rengöringsåtgärder måste föras in i bokföringen. Foderkontrollen rekommenderar att proverna skickas för undersökning till ett ackrediterat laboratorium (t.ex. det närmaste livsmedels- och miljölaboratorium som används för egenkontrollen).

Nu måste särskild uppmärksamhet fästas på rengöring av utrustningen, renhållning och hygienisk foderframställning. I synnerhet måste man undvika att tillverka och frakta foder på riskbenägna ställen bl.a. i närheten av gödselstäder. Vidare bör man undvika att i onödan röra sig på gården. Evira rekommenderar att en syratillsats, t.ex. Bio-Add eller Salkil läggs till i varje blandningsparti på en gård som har misstänkt foder (Foderraisios ovan nämnda foder). På gårdar som inte omfattas av risken (gårdar som inte använder Foderraisios foder) läggs syratillsatsen till i det sista blandningspartiet på gården.

Ytterligare ska särskild uppmärksamhet fästas på att förarens egen skyddsklädsel och skodon är lätta att rengöra. Evira rekommenderar att fraktblandaren använder en ren overall som byts dagligen. Särskilt avseende fästs också på att bilens trappsteg och benutrymme är hygieniska. Förarhyttens benutrymme, mattor, pedaler, trappsteg etc. ska rengöras och desinfekteras varje

dag. Om foder tillverkas på en gård där man påträffat salmonella sätts den gården sist på körlistan för dagen. I lager där förmedlingsfoder förvaras ska särskild uppmärksamhet fästas på att skadedjursbekämpningen är tillräcklig.

Transportföretag som transporterar foder i lös vikt och säckar

Transportföretag som har transporterat de ovan nämnda fodren som är tillverkade på Foderraisios fabrik i Reso måste nu omedelbart rengöra och desinfektera den transportutrustning som använts vid transporten. Efter det tas ytstrykprov av transportutrustningens ytor, t.ex. från bilens lastutrymme eller utloppsrör och förarens benutrymme (se anvisningen ovan till fraktblandare). Egenkontrollprover som tagits av foder eller transportutrustning ska skickas till ett laboratorium för analys. Foderkontrollen rekommenderar att ett ackrediterat laboratorium används för salmonellaundersökningar.

I fortsättningen ska särskild uppmärksamhet fästas på att förarens egen skyddsklädsel och skodon är lätta att rengöra. Särskilt avseende fästs också på att bilens trappsteg och benutrymme är hygieniska. Förarhyttens benutrymmen, mattor, pedaler, trappsteg etc. ska rengöras och desinfekteras.

Alla rengöringsåtgärder ska föras in i bokföringen. När det gäller transport av foderpartier ska man också se till att transportutrustningen blir helt och hållet tömd på det foder som transporteras för tillfället. Evira påminner om att det transporterade fodret måste gå att spåra, dvs. att körjournalen måste vara uppdaterad.

Om salmonella påträffas i transportutrustningen måste Eviras foderkontroll omedelbart underrättas om saken.

Gårdsbruksenheter

I mån av möjlighet försöker Foderraisio leverera nytt ersättande foder till gårdarna som använt de ovan nämnda fodren. Tills det nya fodret har levererats utfodras djuren med det foder som finns på gården. Det nya fodret ska förvaras åtskilt från det foder som misstänks vara kontaminerat. I samband med foderbytet måste silor och lager tömmas helt och hållet, rengöras mekaniskt t.ex. med borste och desinfekteras omsorgsfullt. Från silorna lösgörs bottenkonerna som ska rengöras grundligt. Dessutom är det viktigt att rengöra silornas överdel ("tak") och luftventil ("luftlås"). För desinfektion kan följande preparat användas: Teflex, myrsyra och formaldehyd. Desinfektionen av silor har störst effekt om den utförs genom ångning (mer information från ETT rf).

Kommunveterinärerna besöker de berörda gårdarna för att ta avföringsprov av djuren för analys av salmonella. Vid behov tas också foderprover på gårdarna. Foderproverna analyseras för salmonella i Eviras laboratorium i Vik, och om ingen salmonella påträffas i foderproverna underrättas gårdarna om det. Föreningen för bekämpning av djursjukdomar rf:s (ETT) anvisning om åtgärder för smittoskydd ska ändå genomföras effektivt på gårdarna (<http://www.ett.fi/index.php?ryhma=30>).

Om salmonella konstateras i djur och/eller foder tar myndigheterna kontakt med gårdarna och ger detaljerade instruktioner om tillvägagångssättet. Också ETT rf ger direktiv.

Ytterligare upplysningar:

Enhetsdirektör Kaija Varimo, tfn 040 558 1637

Sektionschef Sinikka Marmo, tfn 040 725 7239

Eviras jordbrukskemiska enhets överinspektörer, central tfn 020 690 999

Föreningen för bekämpning av djursjukdomar ETT rf, verksamhetsledare Pirjo Kortensniemi, tfn (06) 412 6999